

Dünya Gıda Günü 2017 Sempozyumu

**Türkiye'de kırsal Kalkınma ve Göç:
Bitmeyen Yolculuk**

Prof. Dr. Haydar Şengül
Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü
Adana

Çizelge 1 Seçilmiş göstergelerle tarımın ekonomideki yeri (2016)

Milli Gelir

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (milyar TL)	1576,4
Büyüme (% 2015-16)	3,2
Tarımsal gayri safi yurtiçi hasıla (milyar TL)	101,4
Büyüme (% 2015-16)	-2,6
Tarım sektörünün GSYH içindeki payı (%)	6,4

Nüfus ve istihdam

Toplam nüfus (milyon kişi)	79,8
Kırsal nüfus (milyon kişi)	6,1
Kırsal nüfusun payı (%)	7,7
Toplam istihdam (milyon kişi)	27,2
Tarımsal istihdam (milyon kişi)	5,3
Tarım sektörü istihdamınının payı (%)	19,5

Not: 2012'de bütün şehir yasası öncesi kırsal nüfus 17,2 milyon kişi, (% 22,7)

Dış ticaret (NACE Rev.2) 2016

Toplam ihracat (milyar dolar)	142,4
Tarım sektörü ihracatı (milyar dolar)	5,5
Tarımsal ihracatın payı (%)	3,9
Toplam ithalat (milyar dolar)	198,5
Tarım sektörü ithalatı (milyar dolar)	7,0
Tarımsal ithalatın payı (%)	3,5
Tarımsal ihracat – tarımsal ithalat (milyar dolar)	-1,5

Yıllık Ortalama Büyüme %	(2003-2013)
GSYH	4,73
Tarım	2,65
Tarım dışı	4,97

Çizelge 2 Dönemlere göre GSYH yıllık ortalama büyüme hızları (%)

Dönemler	GSYİH	Tarım	Sanayi
1923-1940	6,4	6,6	8,3
1940-1950	0,2	-0,7	-1,1
1950-1960	6,1	5,3	8,1
1960-1980	4,6	2,5	6,2
1980-2010	4,2	0,9	4,8
1923-2010	4,5	2,7	5,5

Çizelge 3 Türkiye’de Kırsal Yapıya İlişkin Bazı Özellikler

Kırsal Nüfus (2016, milyon kişi)	6,1
Toplam nüfus içindeki payı (%)	7,7
Kırsal nüfus içinde tarımla uğraşanların oranı (%)	65,0
Yoksulluk oranı 2009 (%)	
Türkiye	18,08
Kır	38,69
Kent	8,86
25-64 yaş grubunda okur-yazar olmayan oranı(%)	
Türkiye	3,1
Kır	6,6

Yıllara göre kırsal nüfus (milyon kişi)

Yıllar	Toplam Nüfus	Kırsal Nüfus	Payı (%)
1950	20,9	15,7	75,0
1980	44,7	25,1	56,1
2000	67,8	23,8	35,1
2010	73,7	17,5	23,7
2012	75,6	17,2	22,7
2013*	76,7	6,6	8,7
2016	79,8	6,1	7,7

- Dönemlere göre net göç alan-veren ilk on il

	1985-1990 Dönemi		1995-2000 Dönemi	
	Göç alan	Göç veren	Göç alan	Göç veren
1	İstanbul	Kars	İstanbul	Samsun
2	İzmir	Erzurum	İzmir	Şanlıurfa
3	Bursa	Sivas	Ankara	Diyarbakır
4	Kocaeli	Trabzon	Antalya	Erzurum
5	Antalya	Tokat	Bursa	Zonguldak
6	Mersin	Ordu	Tekirdağ	Mardin
7	Ankara	Ağrı	Muğla	Adıyaman
8	Adana	Malatya	Aydın	Adana
9	Manisa	Giresun	Mersin	Hatay
10	Aydın	Mardin	Denizli	Tokat
	1,263,700	-552,000	943,900	-438,300

- Dönemlere göre net göç alan-veren ilk on il

	2015-2016 Dönemi	
	Göç alan	Göç veren
1	Kocaeli	İstanbul
2	Tekirdağ	Van
3	İzmir	Mardin
4	Bursa	Ağrı
5	Ankara	Diyarbakır
6	Ordu	Şırnak
7	Giresun	Şanlıurfa
8	Eskişehir	Muş
9	Bayburt	Hakkari
10	Gümüşhane	Erzurum
	171,500	-552,000

Teşekkürler